

Databázové systémy

Dátové modelovanie

Pýtajte sa, hláste problémy

kričte alebo

<https://askalot.fiit.stuba.sk>

Review: Čo nám poskytuje DBMS

- Efektívne
- Spoľahlivé
- Vhodné/pohodlné (angl. convenient)
- Bezpečné
- Viac-používateľske
- Ukladanie a prístup k veľkému množstvu perzistentných dát

Review: Čo nám poskytuje DBMS

- Efektívne
- Spoľahlivé
- Vhodné/pohodlné (angl. convenient)
- Bezpečné
- Viac-používateľské
- Ukladanie a prístup k veľkému množstvu perzistentných dát

Review: Čo nám poskytuje DBMS

- Efektívne
- Spoľahlivé
- Vhodné/pohodlné (angl. convenient)
 - Nezaujíma nás fyzická reprezentácia dát
 - Deklaratívne dopytovanie/manipulácia s dátami
 - Vysoká úroveň abstrakcie ==> dobrý dátový model
- Bezpečné
- Viac-používateľske
- Ukladanie a prístup k veľkému množstvu perzistentných dát

Úrovne abstrakcie modelov

- Vysoko-úrovňové (konceptuálne) modely
 - Koncepty tak, ako ich vnímajú ľudia
- Nízko-úrovňové modely (fyzické) modely
 - Podrobnosti o tom, ako sú dáta uložené v počítači

Úrovne abstrakcie modelov

- Vysoko-úrovňové (konceptuálne) modely
 - Koncepty tak, ako ich vnímajú ľudia
- Prezentačné (implementačné) modely
 - Ľudia ešte dokážu pochopiť
 - Dajú sa jednoducho implementovať v počítači
- Nízko-úrovňové modely (fyzické) modely
 - Podrobnosti o tom, ako sú dáta uložené v počítači

Úrovne abstrakcie modelov

- Vysoko-úrovňové (konceptuálne) modely
 - Entitno-relačný model + ďalšie features
- Prezentačné (implementačné) modely
 - Relatívny dátový model
- Nízko-úrovňové modely (fyzické) modely
 - Ehm...who cares? :) (o tomto teraz nie)

Úrovne abstrakcie modelov

- **Vysoko-úrovňové (konceptuálne) modely**
 - **Entitno-relačný model** + ďalšie features
- **Prezentačné (implementačné) modely**
 - Relatívny dátový model
- **Nízko-úrovňové modely (fyzické) modely**
 - Ehm...who cares? :) (o tomto teraz nie)

Konceptuálny dátový model

- Koncepty
 - Entity
 - film, herec, režisér
 - Atribúty
 - názov, meno
 - Vzťahy
 - režisér *režíruje* film
 - herec *účinkuje* vo filme

Konceptuálny dátový model

- Koncepty
 - Entity
 - film, herec, režisér, **účinkovanie vo filme**
 - Atribúty
 - názov, meno, **plat**
 - Vzťahy
 - režisér *režíruje* film
 - herec ~~*účinkuje*~~ vo filme

Konceptuálny dátový model

- Koncepty
 - Entity
 - film, herec, režisér, **účinkovanie vo filme**
 - Atribúty
 - názov, meno, **plat**
 - Vzťahy
 - režisér *režíruje* film
 - herec ~~*účinkuje*~~ vo filme
- V skutočnosti *typy* entít a *typy* vzťahov

dátový model vs. objektový model

- Anglicky: Impedance mismatch
- PSI disclaimer: Pod objektovým modelom tu myslíme dátovú štruktúru v pamäti
- Dátový model môže mať na rozdiel od objektového modelu len jednoduché atribúty
 - Žiadne vnorené štruktúry
 - Žiadne zoznamy hodnôt

Pravidlá modelovania

- Entity – navzájom odlišiteľné (majúce identitu) objekty reálneho sveta s nezávislou existenciou
- Vzťahy medzi entitami
 - Majú kardinalitu
- Iba atomické atribúty
 - Čiže žiadne štruktúry, zoznamy hodnôt
 - Hoci to nie je v dnešnom svete úplne pravda
- Snažíme sa zbytočne neduplikovať údaje
- Myslíme na vývoj dát v čase

Príklad - Firma

- Firma organizovaná na oddelenia
- Každé oddelenie má unikátny názov, unikátne číslo
- Oddelenie sa môže nachádzať vo viacerých lokalitách
- Oddelenie rieši projekty – každý má meno, číslo a rieši sa na jednej lokalite
 - max. 5 projektov na jedno oddelenie
 - Každý projekt má manažéra
 - chceme vedieť odkedy je manažérom

Príklad - firma

- O zamestnancoch si chceme viesť klasické záznamy (meno, rodné číslo, adresu, vek)
- Každý je v nejakom oddelení (iba v jednom)
- Pracuje na projektoch (aj mimo svojho oddelenia)
 - najviac na troch projektoch
- Chceme vedieť koľko odrobil na ktorom projekte

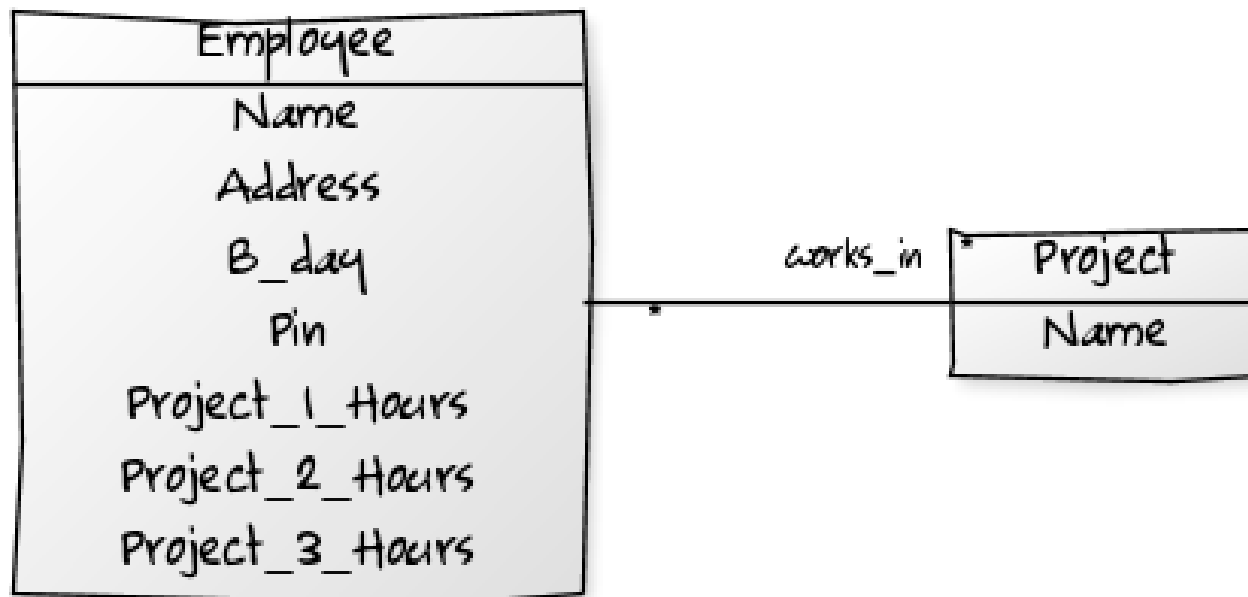
Prvý pokus

Employee
Name
Address
Age
Pin
Project_1
Project_1_Hours
Project_2
Project_2_Hours
Project_3
Project_3_Hours

Vek

Employee
Name
Address
B_day
Pin
Project_1
Project_1_Hours
Project_2
Project_2_Hours
Project_3
Project_3_Hours

Projekt

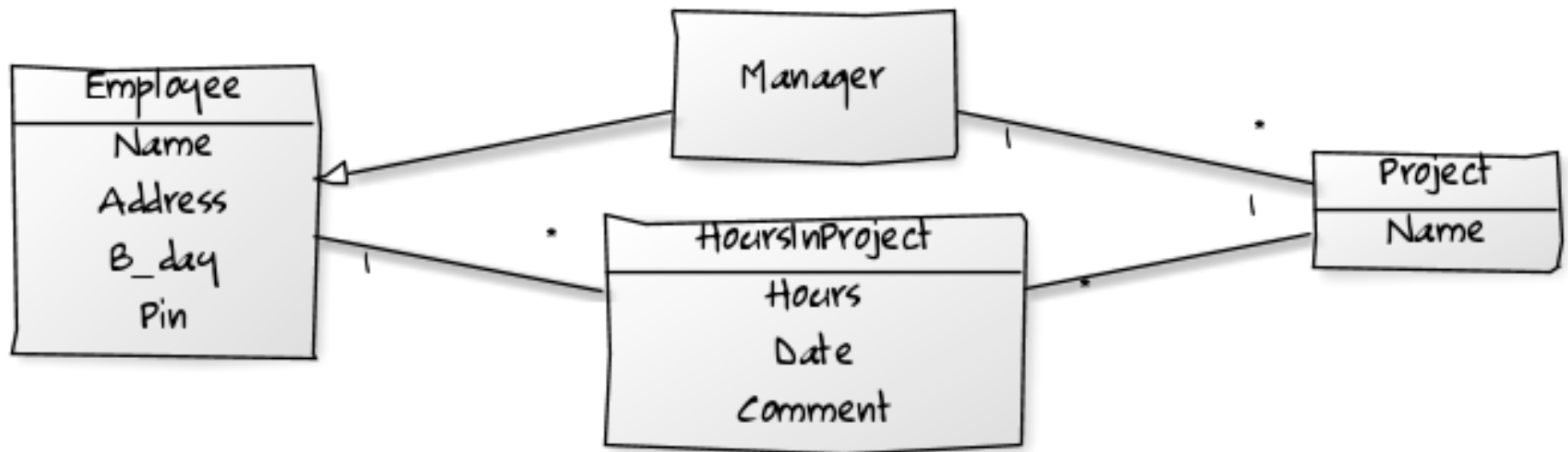
Práca na projekte

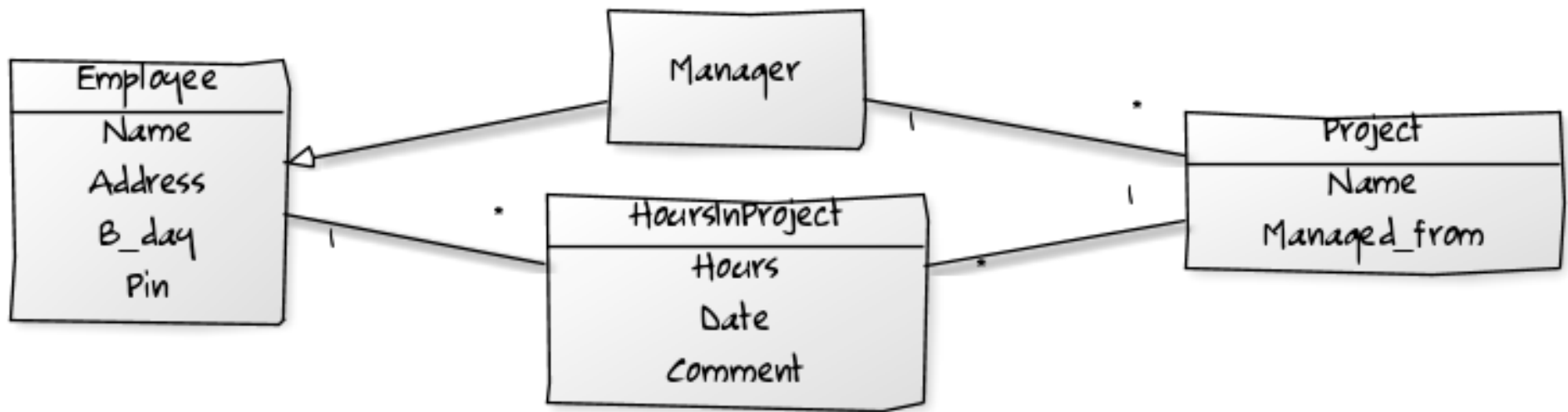
Ďalšie metadáta

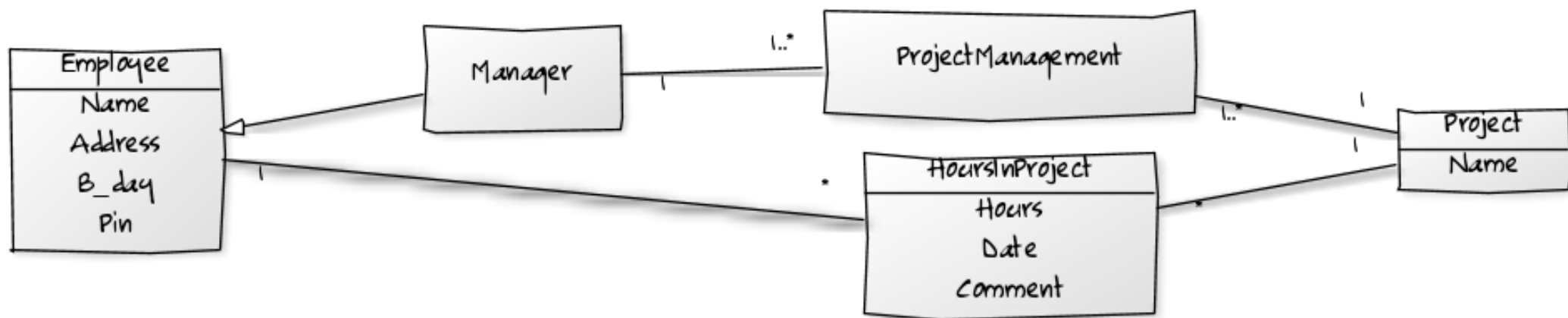
Manažér projektu

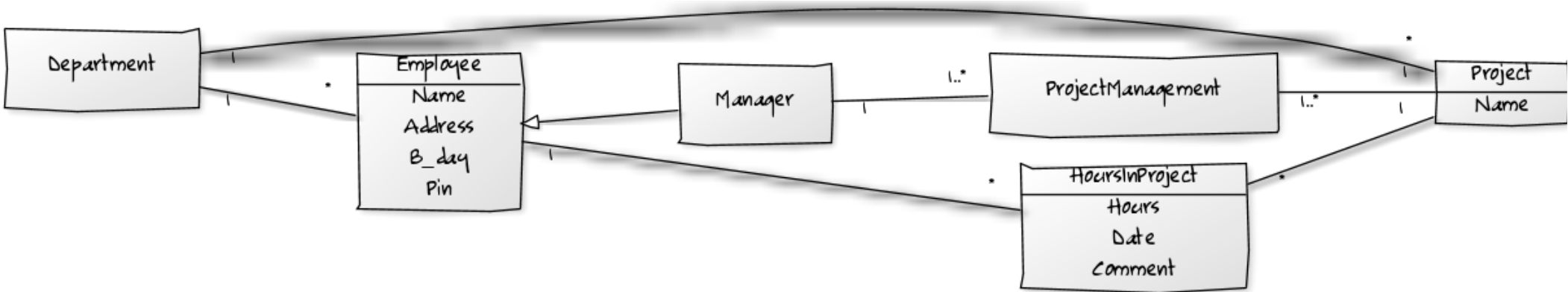
Odkedy manažér manažuje projekt

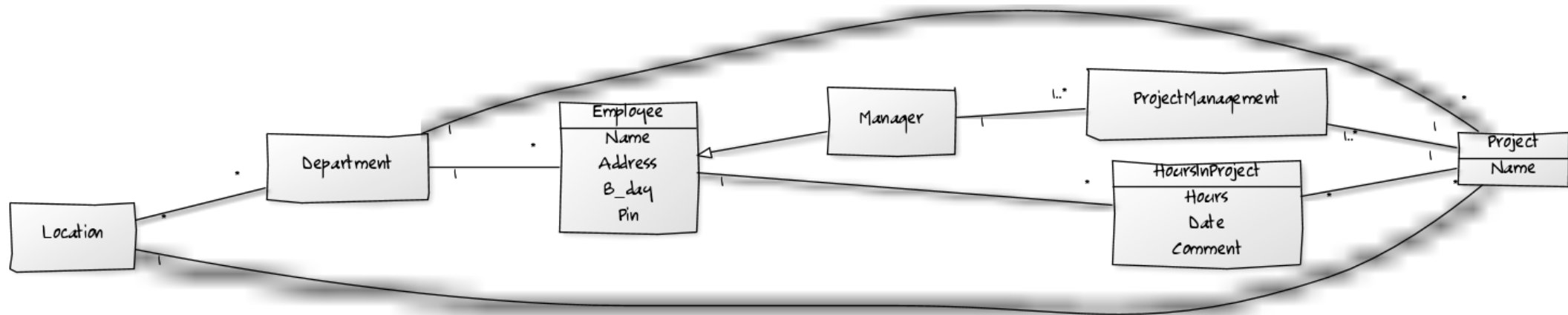
Odkedy manažér manažuje projekt?

Oddelenie

Lokácia

Prečo v modeli nemám
samotnú firmu?

Ešte jeden příklad

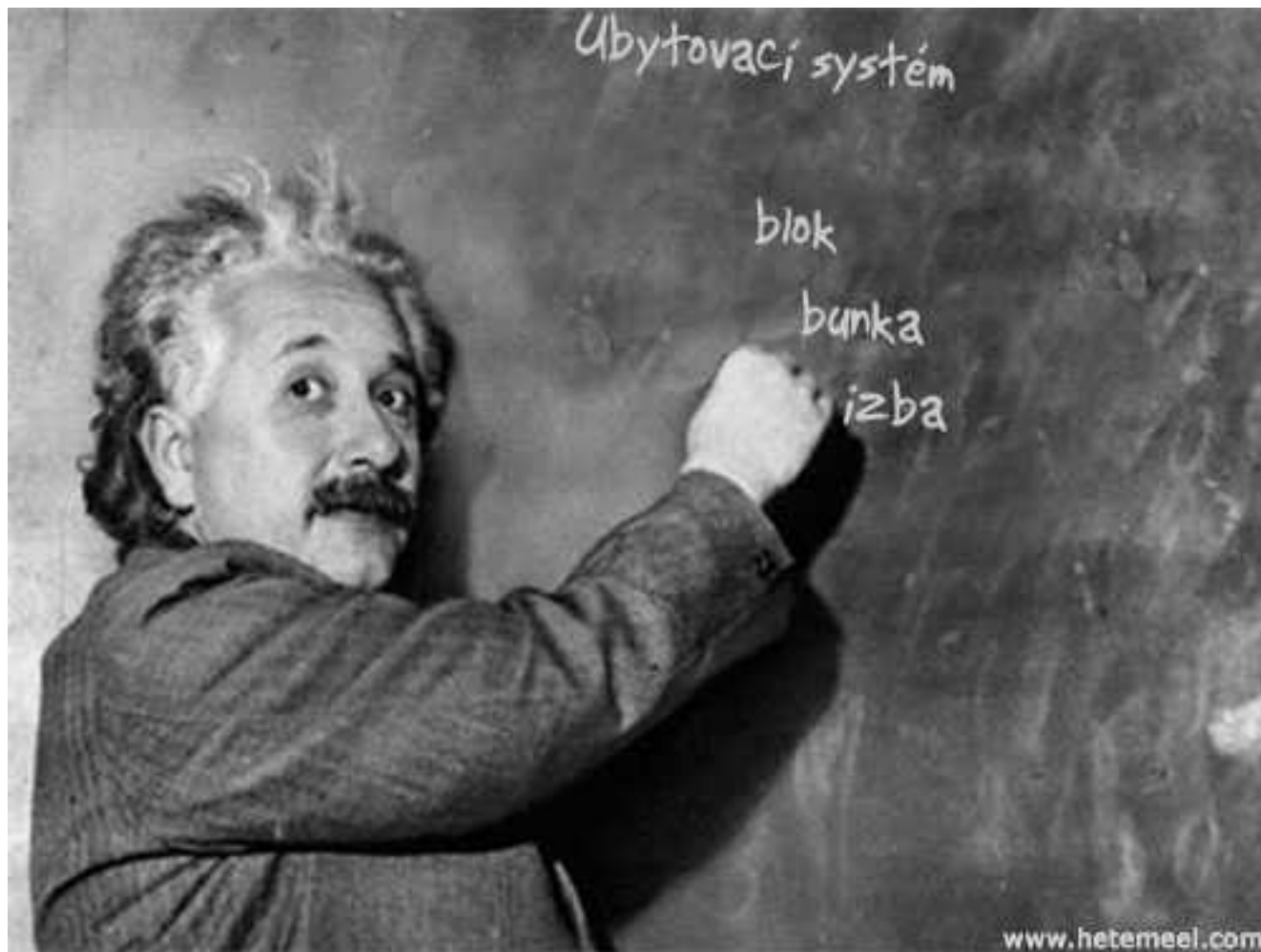
Ubytovací systém

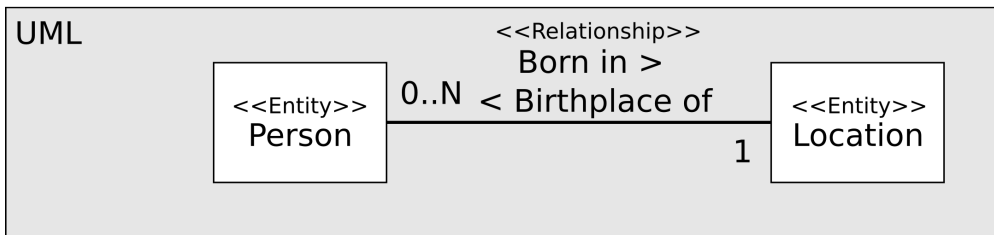
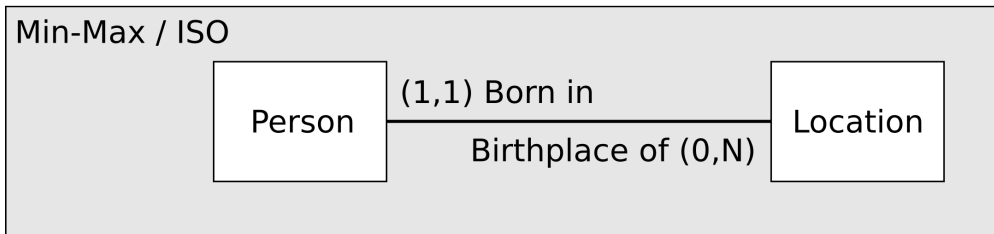
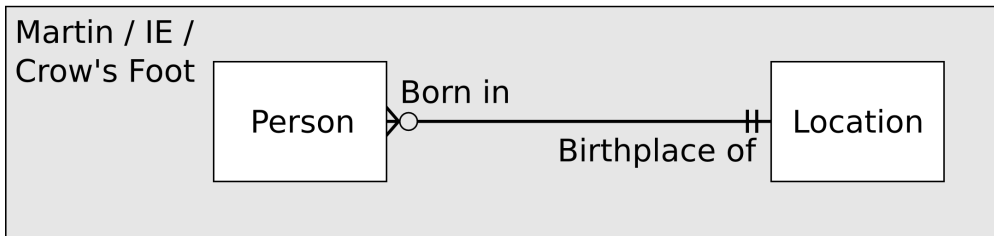
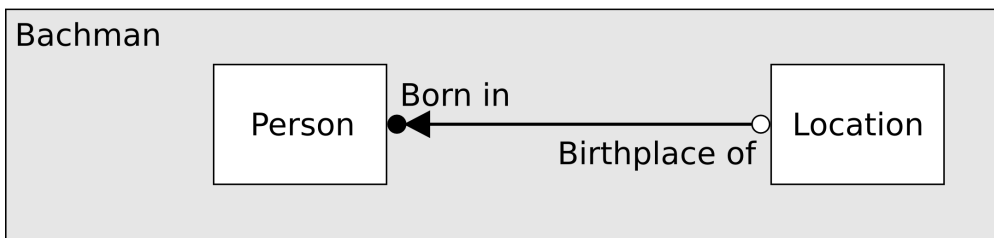
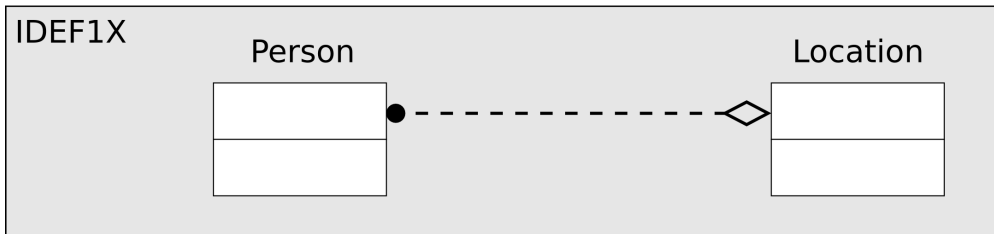
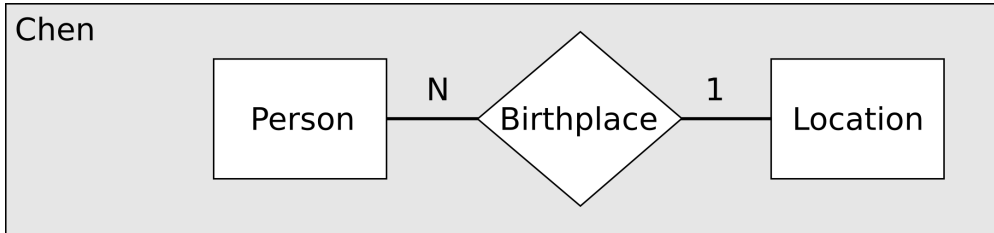
Chceme ubytovací systém pre náš internát, ktorý nahradí papierové záznamy a pomôže zamestnancom internátu v ich každodennej agende. Študenti bývajú na izbách zariadených inventarizovaným nábytkom. Ten je už staršieho dáta a naši údržbári na ňom evidujú viacero poškodení. Izby sú organizované v bunkách, bunky v blokoch.

Ubytovací systém

Študenti nám za ubytovanie platia každomesačné nájomné. Cena sa odvíja od toho, či študent býva na jednoposteľovej izbe alebo na trojposteľovej, pričom platbu identifikujeme podľa variabilného symbolu – čísla ubytovacej zmluvy. Chceme samozrejme vedieť, kto ešte nezaplatil.

Tak ideme na to...

E-R model vs. E-R diagram

- E-R model – množina entít, vzťahov a atribútov
- E-R diagram – vizualizácia modelu vo zvolenej notácii
- UML class diagram umožňuje zachytiť aj operácie nad objektami
- UML notáciu mám najradšej :)

Zhrnutie

- Konceptuálny model je vhodný medzikrok medzi zadáním a databázovou schémou
 - Relačným modelom
- Konceptuálny model je “náš” (nás ľudí) a má čo najpresnejšie vyjadrovať to, čo si predstavujeme a ako chápeme problémovú oblasť
- Nesmieme zabudnúť aj na “systémové údaje”
 - tie nie sú čisto doménové nepatria
- Snažíme sa o čo najnižšiu redundanciu údajov
- Myslíme dopredu
 - ak život je zmena, tak softvér je niekedy až príliš živý
 - zákazník nevie čo chce